

هادی هاشمزاده فرهنگ: | توسعه پالایشگاه‌های گازی با تکیه بر توان داخلی

مهادی هاشمزاده فرهنگ* : میدان پارس جنوبی یکی از بزرگ‌ترین میدان‌های گازی جهان و بین ایران و قطر مشترک است.

توسعه این میدان با طراحی نهایی ۱۳ پالایشگاه گازی توسط وزارت نفت و با اهداف متعددی (از قبیل ارتقای ظرفیت تولید، نقش و جایگاه ایران در بازارهای انرژی و جامع بین‌المللی، پاسخگویی به نیاز روزافزون مصرف گاز کشور، جایگزین کردن نفت و فرآورده‌های آن با گاز طبیعی، صادرات گاز، میعانات گازی و گاز مایع (LPG)، تحویل اتان و میعانات گازی به عنوان خوراک پایدار به صنایع پتروشیمی)، برنامه‌ریزی و اجرا شد و در حال نهایی شدن است.

زنجیره ارزش گاز غنی میدان گازی پارس جنوبی، از سکوه‌های دریایی نصب شده در فاصله ۱۰۰ کیلومتری از ساحل خلیج نیلگون فارس آغاز و پس از انتقال با خطوط لوله دریایی به خشکی، با فرآیند پالایش در پالایشگاه‌های گازی مستقر در سایت‌های ۱ و ۲ پارس جنوبی تکمیل و سرانجام هر کدام از محصولات ارزشمند تولیدی اشاره شده، مسیر خود را به سمت مشتریان و ذی‌نفعان پایین‌دست طی می‌کنند.

تامین منابع، طراحی، ساخت و راه‌اندازی تاسیسات فراساحلی و ساحلی طرح‌های گازی پارس جنوبی، اقدام ارزشمندی بوده که در دولت‌های گذشته و دولت کنونی با اهتمام کافی و با وجود فراز و نشیب‌های اجرایی، ادامه یافته و با بهره‌برداری کامل از ۱۰ پالایشگاه و پیشرفت بیش از ۹۰ درصدی سه پالایشگاه باقیمانده در شرف نهایی شدن است.

در ادامه روند توسعه با اجرای فرآیند تامین نیازها از بازارهای داخلی (باوجود تحریم‌ها و محدودیت‌ها)، بهره‌برداری از پالایشگاه‌های

فازهای ۲۰-۲۱، ۱۷-۱۸ و ۱۹ در سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ امکان‌پذیر شد.

با این اقدام‌های ارزشمند، میزان برداشت گاز از این میدان با کشور قطر برابر شد. توسعه طرح با بهره‌برداری از ردیف نخست شیرین‌سازی فاز ۱۳ و فازهای ۲۲-۲۴ در اواخر سال ۱۳۹۶ ادامه یافت و این پالایشگاه‌ها تا پایان سال ۹۷ تکمیل می‌شوند.

در این مرحله، در کنار بهره‌مندی از منابع خارجی، اشکال گوناگون توانمندی و منابع داخلی (شامل پیمانکاران، سازندگان، مشاوران، مجریان، مهندسان، کارگران، حمایت‌های ملی و مشارکت‌های منطقه‌ای) نقش حساس و کلیدی داشته‌اند و کماکان نیز در تکمیل و راه‌اندازی بخش‌های باقی‌مانده و با توجه به شرایط بین‌المللی موجود، ایفای نقش مضاعف دارند.

هم‌اکنون بهره‌برداری از پالایشگاه‌های گازی پارس جنوبی و تولید روزانه بیش از ۷۰ درصد از گاز مصرفی کشور، قریب ۶۵۰ هزار بشکه میعانات گازی (شامل خوراک پالایشگاه نفت ستاره خلیج فارس و پتروشیمی برزویه)، تامین ۱۰ هزار تن اتان برای خوراک مجتمع‌های پتروشیمی منطقه عسلویه، ۱۰ هزار تن گاز مایع (LPG) و حدود ۲۱۰۰ تن گوگرد برعهده شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی است.

با بهره‌گیری از فرصت‌ها و توانمندی‌های داخلی، تولید محصولات جانبی در سه ماه نخست امسال نسبت به مدت مشابه پارسال، روند افزایشی نشان می‌دهد که شامل افزایش ۴۲ درصدی تولید اتان، افزایش ۵ درصدی تولید میعانات گازی، افزایش ۳۵ درصدی تولید گاز مایع (LPG) و همچنین رشد ۳۵ درصدی تولید گوگرد است.

مشارکت در راه‌اندازی، بهره‌برداری در شرایط تحریم و عدم دسترسی کامل به منابع بیرونی، سبب ارتقای مهارت، دانش و توانمندی مجموعه کارکنان و شرکای داخلی زنجیره تامین شرکت شده است. رقابت‌پذیری شاخص‌های مهم عملیاتی مجموعه پالایشگاه‌های این مجتمع، نظیر قابلیت دسترسی و قابلیت اطمینان با عملکرد شرکت‌های بین‌المللی معتبر در صنعت گاز، گواه این مدعاست.

هم‌اکنون بیش از ۹۰ درصد اقلام مصرفی و قطعات یدکی تجهیزات برقی، ابزار دقیق و مکانیکی مورد نیاز بهره‌برداری و نگهداشت روزمره، بازرسی و تعمیرات دوره‌ای و اساسی تاسیسات پالایشگاه‌ها و همچنین تامین انواع مواد شیمیایی حیاتی و مصرفی، روغن‌های صنعتی، کاتالیست‌ها و مولکولارسیوها (جاذب‌های رطوبت)، از طریق سازندگان و

تامین‌کنندگان داخلی تامین می‌شود، از این رو اطمینان کافی برای برنامه‌ریزی تولید پیوسته پالایشگاه‌های مجتمع گاز پارس جنوبی وجود دارد.

ایجاد ظرفیت‌های اشاره شده و تلاش‌های ارکان مختلف ستادی و عملیاتی شرکت ملی گاز و وزارت نفت، تاب‌آوری پالایشگاه‌های گازی این مجتمع در شرایط مختلف اضطراری را به میزان قابل توجهی افزایش داده است. اکنون توقف‌های برنامه‌ریزی نشده پالایشگاه‌ها به کمترین میزان ممکن رسیده است.

شایان یادآوری است که در کنار لزوم تعریف با اتمام پروژه‌های اصلاحی و تکمیلی، باید اقدام‌هایی نظیر به روزآوری بعضی قوانین و مقررات مرتبط با ساخت داخل و تسهیل فرآیندهای تامین کالا و خدمات و همچنین تفویض اختیار و فراهم کردن زمینه ریسک‌پذیری بیشتر کارشناسان و مدیران نیز در دستور کار باشد.

استمرار یا تشدید شرایط تحریمی موجود، هر چند محدودیتهایی را در عملیات جاری و کسب فناوری روزآمد برای این مجتمع به همراه خواهد داشت، اما با تکیه بر توانمندی‌های یادشده و همچنین از طریق همکاری سازنده و اثربخش مجریان و دستگاه‌های نظارتی، بیشک هیچ مانع بازدارنده جدی در سر راه تولید و ارزش‌آفرینی این تاسیسات عظیم وجود نخواهد داشت.

* مدیرعامل مجتمع گاز پارس جنوبی

مجتمع گاز پارس جنوبی